

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА СТАНАРИ
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ**

Станари бб, 74208 Станари, Тел: 053/201-810, Факс: 053/290-966, e-mail: nacelnik@opstinastanari.com

**УПУТСТВО ЗА СРЕДЊОРОЧНО ПЛАНИРАЊЕ РАДА
ОПШТИНЕ СТАНАРИ, ЗА ПЕРИОД 2023-2025. ГОДИНА**

Увод

Упутство за средњорочно планирање рада општине Станари, за период 2023-2025. година (у даљем тексту: Упутство), доноси се у складу са чланом 18. Закона о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник РС“, број 63/21) и чланом 8. Уредбе о спроведбеним документима у Републици Српској („Службени гласник РС“, број 8/22).

Овим Упутством дају се правци развоја и усмјерење општинској управи за планирање рада у наредне три године, односно креирање Средњорочног плана рада општине Станари, за период 2023-2025. година.

У процесу израде Средњорочног плана рада општине, потребно је узети у обзир актуелна политичка дешавања, привредна кретања у земљи и региону, те доступност извора финансијских средстава, како домаћих тако и иностраних. Средњорочни план рада општине Станари ће бити усмјерен у правцу економског развоја општине, који фокус ставља на: јачање институционалних капацитета за управљање локалним развојем, развој предузетништва, занатске дјелатности и МСП, развој пољопривреде, равномјерно унапређење индустријске, комуналне, путне и друштвене инфраструктуре, развој система интегрисаног управљања природним ресурсима, подизање система кориштења простора на највиши ниво, ефикасно кориштење енергије и осигурање бољих услуга грађанима и пословној заједници.

Стратешки правци који проистичу из Стратегије развоја

Скупштина општине Станари, на сједници одржаној 26.12.2017. године, усвојила је Интегрисану стратегију локалног развоја општине Станари, за период 2018-2027. годину (у даљем тексту Стратегија развоја).

Током израде Стратегије развоја, као полазна основа урађена је ситуациона анализа којом су прикупљени релевантни подаци из различитих развојних перспектива (економске, друштвене, еколошке, институционалне). Сагледани су кључни природни ресури и компаративне предности како би се што ефикасније искористиле постојеће снаге и развојне шансе, те дефинисали сљедећи стратешки фокуси:

- Стратешки фокуси локалног економског развоја (формирати снажан развојни тим, саобраћајно повезати општину са ауто-путем и сусједним општинама, развијати индустријску и привредну инфраструктуру и индустријске пословне зоне, подстицати развој предузетништва, развијати системски приступ привлачењу инвестиција и развојних фондова, развијати рурални туризам, цјеложивотно учење и преквалификација радне снаге);

- Стратешки фокуси друштвеног развоја (проактивна демографска политика, развијати систем пронаталитетних мјера, изградња обданишта, оснивање одјељења средње школе, развој социјалне политике и помоћ рањивим групама становништва, развој цивилног друштва, изградња културно-спортских објеката, унапређење туристичких садржаја);
- Стратешки фокуси заштите животне средине и природних ресурса (усвојити Просторни план општине, развијати системе заштите природних ресурса, унапређење система управљања отпадом, рационално и одрживо кориштење природних добара и ресурса).

На основу утврђених фокуса дефинисана је визија општине Станари:

„Општина Станари ће до 2027. године постићи висок степен заштите простора, животне средине и природних ресурса, стављених у функцију одрживог развоја и остварити висок квалитет живљења за све своје становнике, кроз стварање урбаног центра и равномјерни развој осталих насељених мјеста опремљених пратећом инфраструктуром која обезбјеђује основу за демографску обнову, развој економије и друштвених садржаја.“

На основу одређених стратешких фокуса, с једне стране, и дугорочне визије развоја, с друге стране, дефинисани су сљедећи стратешки циљеви и приоритети:

Стратешки циљ 1. До 2027. године диверзификовати економију општине Станари кроз развој предузетништва, привлачење инвестиција и подизање пољопривредне производње на виши организациони и технолошки ниво – приоритети:

- До 2018. године развити институционалне капацитете општине за управљање локалним развојем;
- До краја 2027. године развити индустријску инфраструктуру за производна предузећа и унаприједити комуналну и путну инфраструктуру на цијелој територији општине;
- Константно радити на развоју предузетништва, занатске дјелатности и МСП;
- До 2027. године створити снажну организацију пољопривредних произвођача, подићи технолошки ниво пољопривредне производње и створити одржива сеоска газдинства орјентисана на тржишну производњу;
- До 2027. године смањити стопу незапослености и повећати стопу економске активности становништва радне доби;
- До 2023. године створити претпоставке за развој туризма.

Стратешки циљ 2. До 2027. године простор општине Станари адекватно и равномјерно опремити комуналном, индустријском, путном и друштвеном инфраструктуром – приоритети:

- До 2023. године подићи ниво доступности и квалитете јавних услуга свим становницима општине Станари;
- До 2027. године зауставити и преокренути негативне демографске и миграционе трендове;
- До 2027. године унаприједити и заокружити систем образовања на подручју општине;
- До 2027. године створити квалитетне инфраструктурне предуслове за развој спорта и културе на подручју општине Станари;
- До 2023. године унаприједити систем примарне здравствене заштите са посебним фокусом на здравствену заштиту дјете и мајки и унаприједити систем социјалне заштите;

- До 2023. године повећати активно учешће грађана у јавним пословима.

Стратешки циљ 3. До 2027. године подићи систем интегрисаног управљања природним ресурсима и кориштења простора на највиши ниво – приоритети:

- До 2020. године успоставити систем интегрисаног управљања простором и заштитом животне средине;
- До 2023. године унаприједити систем водоснабдјевања становништва и заштите водних ресурса;
- До 2023. године унаприједити систем управљања чврстим отпадом;
- До 2027. године унапријеђена енергетска ефикасност свих објеката јавних институција и установа.

У оквиру сва три стратешка циља и њихових приоритета утврђене су мјере, као повезница између стратешког и оперативног планирања. У опису мјера разрађене су активности и пројекти, који представљају основу за израду средњорочног и годишњег плана рада, као и буџета и Плана јавних инвестиција (ПЈИ). Мјерама су предвиђени и **кључни стратешки пројекти**, као интервенције од великог значаја за остварење стратешких циљева, а они су:

- 1) **Изградња административног центра општине (мјера 1.2.2.)** - планирана укупна вриједност инвестиције износи 2.010.000 КМ. Реализацијом овог пројекта обезбједиће се бољи услови за рад запослених у општини, као и бољи услови за пружање услуга пословној заједници и грађанима.
- 2) **Изградња објекта тржнице – пијаце (мјера 1.2.2.)** - планирана укупна вриједност инвестиције износи 1.000.000 КМ. Реализацијом овог пројекта пружиће се прилика малим произвођачима да своје производе пласирају у свом мјесту и тако смање трошкове пословања. Грађани ће, такође, имати бољу понуду воћа, поврћа и других производа, смјештених у условним просторима.
- 3) **Изградња објекта ЈУ Народна библиотека и ЈУ Центар за социјални рад (мјера 2.4.1.)** – планирана укупна средства за реализацију овог пројекта износе 1.010.000 КМ. Обезбјеђењем ових објеката стварају се бољи услови за реализацију различитих активности из области друштвеног и културног живота. Грађани који су у стању социјалне потребе имаће бољу стручну помоћ и прилику да лакше рјешавају своје потребе.
- 4) **Изградња спортске дворане (мјера 2.4.1.)** - планирана укупна вриједност инвестиције износи 1.500.000 КМ. Реализацијом овог пројекта створиће се услови за развој спорта, пружити младима различите садржајне спортске активности, а старијима рекреативне.
- 5) **Куповина земљишта за изградњу спортске дворане (мјера 2.4.1.)** – планирана су средства у износу од 150.000 КМ. Након обезбјеђења земљишта може се кренути у даље активности на изградњи спортске дворане.
- 6) **Изградња објекта Дома здравља у Станарима (мјера 2.5.1.)** – планирана су средства у износу од 2.157.000 КМ. Реализацијом овог пројекта унаприједит ће се примарна здравствена заштита становништва, обезбједити бољи услови запослених и пружити разноврсније услуге лијечења обољелих.
- 7) **Изградња водовода – фаза 1.2. и 3. (мјера 3.2.1.)** – планирана укупна вриједност инвестиције износи 7.300.000 КМ. Пројекат подразумјева рјешавање имовинско-правних послова за куповину земшита и изградњу самог водовода. Реализацијом овог пројекта обезбједиће се питка вода за становништво општине.
- 8) **Изградња техничког блока административног центра (мјера 3.4.1.)** – планирана укупна вриједност инвестиције износи 500.000 КМ. Реализацијом овог пројекта

створиће се бољи услови гријања у јавним објектима и установама, смањити потрошња енергије, смањити топлотни губитци, побољшати услови заштите животне средине.

Стратешки оквир, односно стратешки документи са којима су усаглашени стратешки циљеви, приоритети и мјере из Стратегије развоја су:

- Програм економских реформи Владе Републике Српске за период 2020-2022. година,
- Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини¹ (SDG оквир),
- Стратегија управљања отпадом у Републици Српској за период 2017-2026. година,
- Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2035. године,
- Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске, за период 2015-2024,
- Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021-2027,
- Стратегија развоја туризма Републике Српске за период 2021-2027,
- Оквирна Стратегија промета Босне и Херцеговине (2015-2030.),

Кратак осврт на активности у текућој - 2022. години

Планом капиталних улагања општине Станари, за период 2022 – 2024. година планирана је реализација капиталних пројеката у укупној вриједности од 19.797.000 КМ. Од овог износа, из буџета општине издвојиће се 15.797.000 КМ (80%), из кредитних средстава 4.000.000 КМ (20%). У 2022. години планирана је реализација пројеката у вриједности од 8.627.000 КМ, од чега ће се 4.627.000 КМ (54%) финансирати из буџета општине, а 4.000.000 КМ (46%) из кредитних средстава.

План капиталних улагања општине Станари, за период 2022 – 2024. година, заснован је на: потребама наставка остварења циљева дефинисаних Стратегијом развоја, потребама за стварање услова за унапређење просторног планирања и управљања земљиштем, подршка развоју привреде и директним инвестицијама, рурални развој, унапређење квалитета социјалне и здравствене заштите, изградња и ефикасно управљање инфраструктуром подизање капацитета и планирање развоја туризма, афирмација спорта, обједињавање и умрежавање укупних ресурса културних субјеката, подизање квалитета образовања и усаглашавања са потребама локалне заједнице, подизање квалитета живота и унапређење рада административне службе и јединице локалне самоуправе, те консултацијама са свим носиоцима развоја на подручју општине и реалним процјенама властитих финансијских могућности, као и финансијској подршци из екстерних извора финансирања.

Усмјерења за израду Средњорочног плана рада општине Станари, за период 2023-2025. година

У Средњорочни план рада општине Станари, за период 2023-2025. година, укључити пројекте и активности који се односе на следеће:

- наставак започетих, а незавршених пројеката у 2022. години;
- пројекти дефинисани у Стратегији развоја као „кључни стратешки пројекти“;
- пројекти који се односе на модернизацију и реконструкцију саобраћајница;

¹ Циљеви одрживог развоја (SDG) представљају трансформативни план за стварање боље и одрживе будућности за цијели свијет. Они се баве глобалним изазовима с којима се цијели свијет суочава, укључујући сиромаштво, климатске промјене, деградацију животне средине, просперитет, мир и правду. (SDG оквир за БиХ, децембар 2020)

- пројекти реконструкције објеката по МЗ (мјесним заједницама)
- пројекти који се односе на побољшање квалитета живота становништва;
- пројекти који се односе на развој образовних, културних и спортских садржаја;
- пројекти чијом ће се реализацијом унаприједити образовни, здравствени и социјални систем, као и функционалност и ефикасност рада општинске управе;
- пројекти чијом ће се реализацијом утицати на заштиту животне средине и заштиту од природних непогода и других несрећа;
- пројекти унапређења енергетске ефикасности;
- активности које произилазе из законских надлежности (послови текућег одржавања, административне и управне активности и сл.)
- пројекти и активности настале потписивање међународних уговора и споразума.

Потребно је ускладити пројекцију финансијских средстава са расположивим подацима остварених прихода у буџету општине у 2022. години, пројектованих планираних прихода у буџету за 2023. годину као и могућим екстерним изворима (донације, грантови, ЕУ фондови, виши нивои власти, кредити и сл.).

Број: 02-050-12-2/23
Датум: 17.03.2023. године

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

Радојица Ћелић